ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GIUSEPPE TESAURO της 26ης Απριλίου 1994 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Η παρούσα διαδικασία αφορά το συμβιβαστό προς τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης μιας βελγικής υποχρεωτικής εισφοράς που επιβάλλεται επί των εξαγωγών γεωμήλων.

2. Η επίδικη κανονιστική ρύθμιση περιλαμβάνεται στον νόμο της 27ης Δεκεμβρίου 1938, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 11ης Απριλίου 1983, με τον οποίο δημιουργήθηκε ο Nationale Dienst voor Afzet van Land-en Tuinbouwprodukten (NDALTP) (εθνικός οργανισμός διαθέσεως γεωργικών και οπωροκηπευτικών προϊόντων, στο εξής: NDALTP), που έχει ως αποστολή την προώθηση εμπορίας των γεωργικών και οπωροκηπευτικών προϊόντων και των προϊόντων αλιείας, τόσο στην εγχώρια αγορά, όσο και στις εξαγωγικές αγορές. Δυνάμει του άρθρου 4, στοιχείο c), του εν λόγω νόμου, ο NDALTP μπορεί να επιβάλλει υποχρεωτική εισφορά για προϊόντα ή ομάδες προϊόντων, πλήττουσα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα τα οποία παράγουν, κατεργάζονται, μεταφέρουν, πωλούν ή διαθέτουν στο εμπόριο γεωργικά και οπωροκηπευτικά προϊόντα ή προϊόντα αλιείας.

Κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής, οι βελγικές αρχές, με βασιλικό διάταγμα της 15ης Μαΐου 1986, που τροποποιήθηκε με το βασιλικό διάταγμα της 14ης Ιουλίου 1987, καθιέρωσαν τις υποχρεωτικές εισφορές που προορίζονται για τη χρηματοδότηση της δραστηριότητας εξευρέσεως αγορών που ασκεί ο NDALTP. Το άρθρο 4, σημείο 4, του προαναφερομένου διατάγματος προβλέπει, ιδίως, την επιβολή εις βάρος των εξαγωγέων γεωμήλων εισφοράς δύο βελγικών φράγκων ανά εκατό χιλιόγραμμα εξαγομένων γεωμήλων. Αυτή ακριβώς η εισφορά αποτελεί αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας.

3. Η εταιρία Lamaire είναι επιχείρηση η οποία ασκεί εμπορία γεωμήλων. Η δραστηριότητα αυτή είναι σε σημαντικό βαθμό εξαγωγική δραστηριότητα. Στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής, η εταιρία Lamaire κατέβαλε, για τις περιόδους αναφοράς 1986 και 1987, την εισφορά επί των εξαγωγών γεωμήλων που προβλέπει το άρθρο 4, σημείο 4, του βασιλικού διατάγματος της 15ης Μαΐου 1986. Αρνήθηκε να καταβάλει την εισφορά για την περίοδο αναφοράς 1988.

Εν συνεχεία, η εταιρία κίνησε δικαστική διαδικασία προβάλλοντας ότι η εν λόγω εισφορά ήταν ασυμβίβαστη προς τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης και, κατά συνέπεια, ζήτησε την επιστροφή των καταβληθέντων ποσών. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε το αίτημα αυτό.

4. Στην κατ' έφεση διαδικασία, το δικαστήριο αναγνώρισε το άμεσο αποτέλεσμα της απαγορεύσεως των επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικούς

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

και εξαγωγικούς δασμούς που καθιερώνουν τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης. Υπό τις συνθήκες αυτές, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ερώτημα αν τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης εμποδίζουν την επιβολή υποχρεωτικής εισφοράς, που πλήττει τις εξαγωγές ενός γεωργικού προϊόντος, όπως είναι η εισφορά δύο βελγικών φράγκων ανά εκατό χιλιόγραμμα εξαγομένων γεωμήλων, που προβλέπει το άρθρο 4, σημείο 4, του βασιλικού διατάγματος της 15ης Μαΐου 1986, όπως τροποποιήθηκε με το βασιλικό διάταγμα της 14ης Ιουλίου 1987.

5. Συναφώς, επιβάλλεται καταρχάς να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η απαγόρευση των επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικούς και εξαγωγικούς δασμούς περιλαμβάνει κάθε χρηματική επιβάρυνση, όσο μικρή και αν είναι, μονομερώς επιβαλλόμενη και όποια και αν είναι η ονομασία της και ο τρόπος επιβολής της, η οποία επιβάλλεται επί των εγχωρίων ή των εισαγομένων προϊόντων λόγω του ότι αυτά διέρχονται τα σύνορα, έστω και αν δεν εισπράττεται υπέρ του δημοσίου, δεν εισάγει δυσμενείς διακρίσεις, δεν συνεπάγεται προστατευτικά αποτελέσματα και έστω και αν το επιβαρυνόμενο προϊόν δεν ανταγωνίζεται την εγχώρια παραγωγή [1].

Το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης [2] ότι ο χαρακτηρισμός αυτός δεν ισχύει όταν η επιβάρυνση αυτή υπάγεται σε ένα γενικό σύστημα εσωτερικών τελών και επιβάλλεται συστηματικά, με τα ίδια κριτήρια, στα εγχώρια και στα εισαγόμενα ή εξαγόμενα προϊόντα [3], όταν συνιστά αμοιβή υπηρεσίας που παρέχεται πραγματικά και προσωπικά στον επιχειρηματία, το δε ποσό της αμοιβής είναι ανάλογο προς την υπηρεσία αυτή [4] ή ακόμη, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, όταν η επιβάρυνση επιβάλλεται λόγω ελέγχων που διενεργούνται προς εκπλήρωση υποχρεώσεων επιβαλλομένων από το κοινοτικό δίκαιο [5].

6. Στην προκειμένη περίπτωση, παρατηρώ, πρώτον, ότι αναμφισβήτητα η επίδικη εισφορά συνιστά χρηματική επιβάρυνση, επιβαλλόμενη μονομερώς από κράτος μέλος και η οποία πλήττει συγκεκριμένο προϊόν λόγω του ότι αυτό εξάγεται. Εξάλλου, όπως προκύπτει από την προπαρατεθείσα απόφαση Sociaal Fonds Diamantarbeiders, το γεγονός ότι η υποχρεωτική εισφορά, επιβαλλόμενη λόγω της εισαγωγής ή της εξαγωγής ενός προϊόντος, επιβάλλεται όχι υπέρ του δημοσίου αλλά ενός άλλου οργανισμού πλην του δημοσίου, δεν θίγει καθόλου τον χαρακτηρισμό της εν λόγω εισφοράς ως επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος κατά την έννοια των άρθρων 9 και 12 της Συνθήκης. Επομένως, η υποχρεωτική εισφορά που πλήττει τις εξαγωγές γεωμήλων, η οποία επιβάλλεται υπέρ του NDALTP, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, σημείο 4, του βελγικού βασιλικού διατάγματος της 15ης Μαΐου 1986, πρέπει να θεωρηθεί ως επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εξαγωγικό δασμό, απαγορευόμενη από τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης.

7. Δεύτερον, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι η εισφορά δεν εμπίπτει σε καμιά από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται από τη νομολογία την οποία μόλις προηγουμένως παρέθεσα. Καταρχάς, είναι σαφές ότι η επίδικη

1 — Βλ., ήδη, την απόφαση της 1ης Ιουλίου 1969, 2/69 και 3/69, Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 59.

2 — Απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, 18/87, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1988, σ. 5427.

3 — Απόφαση της 31ης Μαΐου 1979, 132/78, Denkavit, Συλλογή τόμος 1979/Π, σ. 985.

4 — Αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 1983, 158/82, Επιτροπή κατά Δανίας, Συλλογή 1983, σ. 3573, και της 30ής Μαΐου 1989, 340/87, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1989, σ. 1483.

5 — Απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 1977, 46/76, Bauhuis, Συλλογή τόμος 1977, σ. 1.

εισφορά δεν επιβάλλεται λόγω ελέγχων που διενεργούνται προς εκπλήρωση υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν από κοινοτικές διατάξεις. Εξάλλου, είναι επίσης σαφές ότι η εισφορά πλήττει αποκλειστικά τις *εξαγωγές* του προϊόντος για το οποίο γίνεται λόγος και, ως εκ τούτου, δεν εντάσσεται στο πλαίσιο ενός γενικού συστήματος *εσωτερικών* εισφορών, επιβαλλομένων συστηματικά, σύμφωνα με τα ίδια κριτήρια, ανεξάρτητα από την καταγωγή, την προέλευση ή τον προορισμό των πληττομένων προϊόντων. Τέλος, από τη Διάταξη περί παραπομπής και τις παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η εισφορά προορίζεται για τη χρηματοδότηση, γενικά, της δραστηριότητας εξευρέσεως αγορών που ασκεί ο NDALTP και, επομένως, δεν συνιστά «ειδικό ή εξατομικευμένο όφελος παρεχόμενο προς τον επιχειρηματία», δηλαδή το αντίτιμο «συγκεκριμένης υπηρεσίας, πραγματικώς και ατομικώς παρεχομένης προς τον επιχειρηματία, το ύψος της οποίας είναι ανάλογο προς την εν λόγω υπηρεσία» [6].

8. Μια τελευταία παρατήρηση είναι αναγκαία. Τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης έχουν αποκλειστικά ως αντικείμενο την απαγόρευση κάθε επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς που πλήττει τις συναλλαγές «μεταξύ κρατών μελών», ώστε οι διατάξεις αυτές δεν αφορούν την εισαγωγή (ή την εξαγωγή) προϊόντων τα οποία κατάγονται από (ή προορίζονται προς) *τρίτες χώρες* [7]. Εκ τούτου έπεται ότι τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης δεν εμποδίζουν την εφαρμογή υποχρεωτικής εισφοράς, όπως είναι η επίδικη εισφορά, κατά το μέτρο που αυτή επιβάλλεται επί των προϊόντων τα οποία εξάγονται προς τρίτες χώρες και όχι προς άλλα κράτη μέλη. Στην προκειμένη περίπτωση, επομένως, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει σε ποιο μέτρο οι εξαγωγές που πραγματοποίησε η εταιρία Lamaire είχαν ως προορισμό άλλα κράτη μέλη ή τρίτες χώρες και, κατά συνέπεια, να διαπιστώσει σε ποιο μέτρο υπέκειντο στην καταβολή της εν λόγω εισφοράς.

Συμπέρασμα

9. Ενόψει των προηγουμένων σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στο εθνικό δικαστήριο:

«Τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης εμποδίζουν την επιβολή υποχρεωτικής εισφοράς που πλήττει τις εξαγωγές ενός γεωργικού προϊόντος, όπως της εισφοράς των δύο βελγικών φράγκων ανά εκατό χιλιόγραμμα εξαγομένων γεωμήλων, που προβλέπει το άρθρο 4, σημείο 4, του βασιλικού διατάγματος της 15ης Μαΐου 1986, όπως τροποποιήθηκε με το βασιλικό διάταγμα της 14ης Ιουλίου 1987, κατά το μέτρο που η εισφορά αυτή επιβάλλεται επί των εξαγωγών προς άλλα κράτη μέλη.»

6 — Απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας, που παρατέθηκε ήδη.

7 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978, 148/77, Hansen και Balle, Συλλογή τόμος 1978, σ. 563.